

Rohumaaveise kvaliteedikava

Mis mõjutab liha kvaliteeti?

Airi Külvet

MTÜ Liivimaa Lihaveis

Infopäev Mahepõllumajanduslik lihaveisekasvatus

Korraldaja: Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskus

2016

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

Mis on toidukvaliteedikava?

Tootja jaoks:

- võimalus turul eristuda, andes seeläbi eelise eelkõige väiketootjatele, kes ei suuda konkurentsist püsida odavama massitoodanguga võisteldes, kuid suudavad pakkuda kallimaid nišitooteid;
- eristumist võimaldavad toote spetsiifilised omadused või panustamine tarbija väärtushinnangutele;
- võimalus garanteerida tarbijale toote stabiilselt kõrget kvaliteeti;
- võimalus küsida toote eest tavatoodetega võrreldes kõrgemat hinda, mis peaks katma kõik kvaliteedikava loomise ja haldamisega seotud täiendavad kulud.

Toidukvaliteedikava

Tarbija jaoks

- võimalus leida turult toode, mis lisaks traditsioonilistele nõudmistele vastab ka nt tarbija eetilistele väärtushinnangutele;
- saada tootjalt infot toote tootmis- ja töötlemisprotsessi kohta;
- veenduda toote stabiilses kvaliteedis;

Toidukvaliteedikava

Toidukvaliteedikava loomine toob paratamatult kaasa täiendavaid kohustusi ning sellega kaasnevalt ka kulutusi, mistõttu oli toidukvaliteedikavade loomise ja rakendamise motiveerimiseks MAK 2007-2013 raames kavandatud rakendada kahte toetusmeedet:

- 1) 1.7.2 Põllumajandustootjate osalemine toidukvaliteedikavas
- 2) 1.7.3 Teavitamis- ja edendamistegevus

Toidukvaliteedikava

- Juuni 2014 sai LL mahetunnustuse
- Samal ajal tunnustati ka meie toidukvaliteedikava “Rohumaaveise liha tootmine”
- Eesmärgiks oli saada kõrge kvaliteediga veiseliha eest kõrgemat hinda.
- Tunnustus iseenesest ei too hinnalisa, vaid pidev töö kvaliteedi parandamisega/hoidmisega ning müügiga.
- Siiani pole käivitunud ministeeriumi poolt lubatud meede Põllumajandustootjate osalemine toidukvaliteedikavas

Kvaliteedikavas osalemise eelised

- Osalemine ei kohusta kõikide loomade müüke meile
- Samas annab võimaluse 5 aasta jooksul saada 3000 euri tootja kohta nõuetele vastavusse viimise toetust.
- Toetust saab kasutada kord aastas toimuva kontrolli eest tasumiseks, liha kvaliteedi parandamiseks - nt kastreerimine, farmipõhine nõustamine, silo ja mullproovide võtmine jne.

Rohumaaveise kvaliteedikava

- Eeskiri on vabalt kättesaadav Veterinaar- ja Toiduameti kodulehel: Tunnustatud toidukvaliteedikavad
- Kava tegemisel lähtuti oma liikmete farmide probleemistiku reguleerimisest.
- Mahetunnustus on baasnõue, millele lisanduvad kõrgemad loomade heaolunõuded ja rohkem tähelepanu veisele omasele söötmisele.

Kvaliteedikava

- Eesmärk oli teha tasakaalustatud nõuded – lähtudes ökoloogilisest jätkusuutlikusest, väiksemast ökoloogilisest jalajäljest, aga samas mitte anda tagasi loomade heaolu ja toodetava liha kõrge kvaliteedi kohalt.
- Kogemus on näidanud, et Eestis on reaalselt võimalik ka poollooduslikel rohumaadel saavutada kõrge kvaliteediga veiseliha.

Kvaliteedikava nõuded

- Realiseeritavaid loomi karjatatakse, talveperioodil söödetakse siloga
- Teravilja ja proteiinsöötade söötmine veistele on lubatud vaid kindlalt piiritletud ajavahemikus ja tingimustel. On lubatud sööta 6 -12 kuu vanuseid noorloomi maheteravilja ja kodumaiste proteiinsöötadega (lina- või rapsikook). Erandkorras juurde antav lisasööt ei tohi ületada 30 % päevasest kuivaine söömusest. Tingimusel et põhisööda kvaliteet ei taga elementaarset juurdekasvu.

Kvaliteedikava nõuded

- Aastaringne liikumine vabas õhus
- Kuiv lamamisase talveperioodil
- Juurdepääs puhtale veele nii talvel kui suvel. Talvel ei tohi vesi olla jäätunud
- Nudid loomad – või ollakse üle minemas nudile karjale.
- Herefordi, anguse, simmentali ja limusiini tõug või nende ristandid. Kaalume veel tõugude lisamist. Hetkel oleme välistanud ainult HC

Kvaliteedikava

- Meie jaoks selge parim kaaluvahemik
- 230 - 330 kg rümp
- Vanus pullidel kuni 24 kuud
- Vanus härgadel ja lehmikutel kuni 30 kuud
- Rasvasusklass 1...5
- Lihakusklass O...U
- Enamus pulle saab tapaküpseks 13- 18 kuuselt.

Kvaliteedikava kontroll

- Kord aastas kontrollib kavas osalevaid farme atesteeritud konsulent (veisekasvatus)
- Probeeme püütakse ennetada enne tekkimist.
- Konsulendi tegevust kontrollib Veterinaar- ja Toiduamet.
- Kord aastas kontrollib VTA kogu kvaliteedikava alt läbi käinud loomade andmeid, vanuseid, tõugusid, rümbamasse jne, mille esitab Kvaliteedikava koostaja

PÕHISÖÖT

- Kogu kvaliteedi võti algab söödast
- Looduslik ja püsirohumaa võimaldab juurdekasvu 500 – 1200 g ööpäevas.
- Probleem on loomakasvataja oskustes ja võimalustes loomi karjamaadel roteerida ja neid võimaluste piires ka hooldada pärast karjatamist. Tagada optimaalne karjatamiskoormus erinevates faasides.

Lahendused

Looduslik rohumaa

- Karjatatakse pulle, härgasid, ammesid koos vasikatega kevadel, suvel.
- Hilissuvel tuleb nuumloomad viia püsirohumaale kui looduslik rohumaa vaesemaks jääb. Vajadusel juurde sööta
- Kaalulangus tuleb välistada!
- Heina varumine ammedele.

Püsirohumaalühiealine rohumaa

- Talvesööda varumine noorloomadele ja nuumloomadele
- Sõnniku laotamine
- Vajadusel nuumloomade karjatamine hilissuvel-sügisel.

Liha kvaliteet

- Algab süüda kvaliteedist
- Igasugune kaalulangus ja - seisak rikub kvaliteetliha
- Aga on võimalus rikkuda liha kvaliteet ka tapaeelse käitumisega - oskamatu loomade kokkuajamine enne vedu, veostress, tapamajas ebaõnnestunud mahalaadimine jne.
- Erinev stressitase kas muudab liha sitkeks või kaotab normaalse säilivuse.

Liha kvaliteet

- Rohumaal on võimalik kasvatada tippkvaliteediga liha – kuid see on kordades keerukam kui teraviljaga nuumates.
- Nõuab loomaomanikult väga palju kiireid otsuseid ja teadmist rohumaadest, veistest ja lihakvaliteedist.
- Lihtsalt mahetunnustuse omamine ei anna erilist eelist oma liha müüa. Vähemalt Eestis.

Miks seda vaja on?

- Nii kvaliteedikava kui mahetunnustus annab eelise eksportturgudel.
- Esialgu mitte isegi niivõrd hinnaeelis, vaid üldse võimalust müüa.
- Meie rohumaaveise liha on täna müügil nii Rootsi HORECA sektoris kui Läti SKY jaekettides.

TÄNAN!

